

O sejmu Alpe-Adria

Letos bo tradicionalni sejem Alpe-Adria, ki povezuje tri sosednje države: Italijo, Avstrijo in Jugoslavijo, odprl vrata obiskovalcem 24. marca. Na letošnjem sejmu, ki bo prav tako posvečen predvsem prostemu času in izrabi tega časa bo sodelovalo 130 domačih ter 72 tujih razstavljalcev. Kolektivne razstave bodo imele dežela Furlanija-Juljska krajina, Avstrija in San Marino. Zaradi težav s sejmskimi kontingenti se Madžarska, ki se je lani prvič udeležila tega sejma, letos ne bo predstavila na njem. Poleg tega bodo pripravila razstave tudi pobratena in prijateljska mesta Ljubljane.

Gospodarska zbornica Slo-

venije bo ob sodelovanju republiške skupnosti za ceste in Komiteja za promet in zveze pripravila mednarodno posvetovanje o »karavanškem predoru« in njegovih vrednotah. Prav tako naj bi letos prvič pod pokroviteljstvom asociacije slovenskega gospodarstva predstavili v okviru turistične razstave specializiran prikaz konjeniškega športa, ki bo posvečen predvsem 400-letnici obstoja Lipice.

Poleg tega bodo potovalne agencije, ki so se sicer tega nastopa močno otepale, vendarle predstavile svoje programe in ponudbe. Postavlja se vprašanje, kdo ima interes, da obiskujejo turisti Ljublja-

no in Slovenijo ob tem času, če ne ravno turistične in gostinske organizacije združenega dela. Mnogi gostinski lokali v Ljubljani so za čas sejma pripravili poseben izbor hrane in pijače, mnogi pa se vabilu organizacijskega odbora niso odzvali. To pa ni samo trenuten položaj, ni samo nezainteresiranost za podpiranje neke sejmske prireditve, ki je hkrati tudi turističnega pomena, ampak kaže neprimeren odnos gostinskih in turističnih delavcev do svojega dela. Morda bo organizacijski odbor vendarle objavil imena tistih OZD, ki niso hotele prireditve podpreti in vzroke, zakaj so se odločile, da se ne vključijo v organizacijo te prireditve.

Poleg posebnih likovnih razstav - v Kompasovi galeriji bo razstava Jakija in Janeza Pirnata, bodo pred halo A na Gospodarskem razstavišču pripravili še razstavo kiparjev Jame in Pirnata, v prostorih Iskre na Trgu revolucije pa likovno razstavo umetnikov iz San Marina. Organizacijski odbor si prizadeva, da bi na ulicah v Ljubljani, ki so zaprte za promet, v času razstave pripravili tudi prodajne stojnice.

B. Pogačnik

Informacije kot vir manipulacije

Organizacija združenih narodov, za razvoj znanosti, umetnosti in izobraževanja (UNESCO) je na lanskoletnem zasedanju v Parizu ugotovila, da so prav informacije marsikdaj vir neenakopravnosti na svetu. Dosedanje informacije so plod monopolne razdelitve sveta in vir prilaganja dohodka razvitih držav. Osnovno vodilo te mednarodne organizacije je, da nov ekonomski red v svetu zahteva tudi pravičnejše obvladovanje informacijskih tokov. Vsak narod ima pravico do popolne in pravilne informacije. Zaradi tega naj bi na letošnjem septembrskem zasedanju v Beogradu obravnavali kot posebno točko vprašanje informiranja in prenosa informacij. V tem trenutku poteka razprava o dokumentih, ki naj bi uredili vprašanje informiranja in zagotovili enakopravnost vseh narodov tudi na tem področju. Sama organizacija UNESCO pa naj bi poleg razvoja znanosti, kulture in izobraževanja prevzela še skrb za pravičnejše informiranje in zagotavljanje vsakemu narodu pravočasne in neokrnjene informacije.

Kljub temu, da je videti to lahka naloga, pa bo morda prav informiranje najtrši oreh, ki naj bi ga mednarodna organizacija rešila. Zavedati se namreč moramo, da so viri informacij zaprti in v večini primerov tudi pod pritiskom tistega, ki jih plačuje, torej kapitala.

Tak položaj v svetu pa je včasih tudi zrcalna slika tega, kar se v ožjih okvirih in manjši meri dogaja vsak dan v naših organizacijah združenega dela in naši družbi. Naša družba se je odločila, tako kot je pobudnik nove ekonomske ureditve sveta, da mora postati informacija last slehernega delavca. Pot ni niti enostavna, niti poceni, jo pa nujno moramo prehoditi, če želimo omogočiti nadaljnji razvoj samoupravljanja, če želimo delavcu omogočiti, da bo razpolagal z rezultati svojega dela, da se bo razvil v celovito osebnost.

DOPISUJTE V DOGOVORE

brez osnovne infrastrukturne opreme.

Starejši mestni predeli, posebno pa mestno jedro so v dobršni meri pod spomeniškim varstvom. Ta zaščita pa ima v sedanjih razmerah nemalokrat paradoksalne učinke: ko pri nameravanem prilaganju, rušenju ali obnavljanju starega mestnega jedra nastopi s svojimi posebnimi zahtevami, zmanjša komparativne lokacijske oziroma ekonomske prednosti zadevnega predela in investitor se preusmeri drugam. Seveda je to le eden izmed mnogoterih vzrokov za splet soodvisnih in medsebojno pospešujočih se procesov, iz katerih se poraja propadanje zgradb, opuščanje lokacij, odmiranje celih predelov z raznolikimi drugimi negativnimi posledicami, od socialnih do ekonomskih, kulturnih in drugih.

3. Politika ponovno ni bila začrtana

Generalni urbanistični plan

Ljubljane iz l. 1966 je upošteval problem prenove predvsem pri ocenjevanju potreb po amortizaciji in nadomeščanju stanovanjskega sklada. Pri tem pa ni vzporejal družbenoekonomskih pogojev s predlaganim obsegom prenove, ni opredelil načel in smernic za izvajanje prenove niti območij, za katera je potrebno prenovo enovito in podrobneje programirati.

Odtlej do danes je fizični razkroj posameznih mestnih predelov obenem s prometnimi in komunalnimi problemi dosegel zaskrbljujoč obseg, bivalne razmere v teh predelih pa so se močno poslabšale.

Posledice tega, da doslej nismo imeli začrtane politike mestne prenove, so razvidne iz fizičnega stanja mestnega tkiva. V Ljubljani ni bilo še nobenega kompleksnega rekonstrukcijskega ali sanacijskega posega, varstvo zgodovinske dediščine pa se je omejevalo na najnujnejša tehnična popravila stavb.

V Ljubljani smo dostikrat

gradili v vrzelih med starimi stavbami, ki bi jih bilo treba sanirati ali porušiti, a smo jih pustili takšne, kakršne so pač bile. V mestnem središču se je povečevalo izrabo tal z gradnjo stolpnice preko vseh razumnih meja, tako da so celo v ožini med grajskim hribom in Rožnikom zrasle stolpnice. Ulice se je zapiralo z novimi objekti. Rast prometa je nenehno prehitevala predvidevanja, zadrege v prostoru so se stopnjevale, zlasti v tistem, ki je zasnovan za predavtomobilski čas. Okrnilo se je že tako skromne proste površine, ki bi prišle v poštev za ozelenitev ali za takšne podaljške stanovanj kot so igrišča, otroški vrtci ipd.

Poseben problem v stanovanjskem okolju so stari industrijski obrati s svojimi škodljivimi vplivi na okolje njihove sedanje lokacije, ki jim na drugi strani dostikrat povsem onemogoča modernizacijo in zeleni razvoj.

Predvsem pomanjkanje teoretskih osnov in družbenih

Steklena lepota

Steklena lepota, elegantna poslovna stavba na Bavarskem dvoru bo letošnjo pomlad, čeprav so to obljubljali nekajkrat, končno odprla svoja vrata in že konec tega meseca sprejela prve uslužbenke. Okolica poslovnega centra je že urejena in vse je pripravljeno za tehnični pregled. Vsi poslovni prostori so že prodani, le del kletnih prostorov še čaka na kupce. Po prvotnem načrtu bi poleg te stolpnice morali graditi še eno, podobno obstoječi, vendar s sedanjimi ukrepi omejevanja investicij v negospodarstvu je gradnja le-te negotova.

B. Pogačnik

Kdo bo kupoval slovenske knjige?

Tuji založniki se žal ne dregnajo, ne zahtevajo od slovenskih založnikov, da morajo izvažati, niti ne tožijo, če naše literature ne prevajajo v tuje jezike. Ne pritožujejo se, če na knjižnih sejmih več deset predstavnikov naših založniških hiš ne uspe prodati slovenske knjige. Tudi zaradi tega se ne žalostijo, če naše založbe objavljajo in ponatiskujejo dela tujih mojstrov in piscev dvomljivega slovesa, za kar plačujejo precejšnje vsote.

Izvršilni odbor splošnega združenja grafične, grafično predelovalne in knjigotrške ter časopisne dejavnosti Slovenije je sklenil, in to ne prvič, da ustanovi posebno skupnost za izvoz knjig. Uso-

da tega združenja je bila doslej vse preveč prepuščena slučaju. Večina teh, ki deluje v založništvu raje razmišlja, kako bi pridobili večjo vsoto deviz na račun družbe za uvoz knjig in potrebne literature, manj pa s svojim izvozom. Le kdo bi izvažal? Uvoženi stroji so zaradi visokih carin in drugih dajatev dragi, papir pa tudi in kako bi lahko z njimi konkurenčno nastopali s tiskarskimi storitvami v tujini. Kaj pa stimulacije? Pridejo ali pa ne. Narodna banka veliko tega denarja ni izplačala. S papirjem pa si ne moremo pomagati.

Ko poslušamo razloge predstavnikov OZD lahko verjamemo, da izvoz ni preveč za-

nimiv. Zato izvažajo le toliko, kolikor je nujno potrebno, da si lahko nakupijo reprodukcijskega materiala ali zamenjajo opremo. Toda tako razmišljanje, naj si bo v tej panogi ali v drugih, ne more pripeljati k povečanju izvoza našega gospodarstva, niti k uravnovešenju naše plačilne bilance. Ali je napaka v nas samih ali v sistemskih zakonih? Verjetno tako v enem kot v drugem. V togem tolmačenju predpisov, v neizplačevanju izvoznih stimulacij in premajhnem naporu OZD, da bi povečale svoj izvoz. Za to pa so navsezadnje odgovorni tudi posamezniki. Lažje je obdržati lanskoletno raven izvoza kot pa storiti kaj več.

B. P.

izhodišč je vzrok, da dolgoročni razvojni plani prenovo sicer omenjajo ali celo računajo s takimi zemljišči, razvoj pa dejansko usmerjajo predvsem na nove, nepozidane površine.

4. Neskladje med obliko in funkcijo

Tudi drugi programi in načrti, ki so sledili Generalnemu urbanističnemu planu, niso podali nobenih smernic in politike izvajanja mestne prenove, temveč so to prepuščali vsakokratnim intencijam in interesom naročnikov in investitorjev v sklopu naročil za posamezne zazidalne načrte.

Zazidalni načrti prav tako niso v preteklosti uspešno opravili svoje funkcije z vidika mestne prenove.

Tistega dela zazidalnega načrta, ki se je nanašal na prenovo, se pravzaprav nikoli ni izvedlo. Odlaga se ga v »drugo gradbeno fazo« oziroma prepušča naključnim akcijam investitorjev.

Rekonstrukcija, ki se jo ekonomsko enako obravnava kot gradnjo na prostem zemljišču, ima - kot kaže praksa - za posledico predvsem povečanje gradbenih površin, večinoma pa tudi povečanje gostote prebivalstva, povzročajo konflikte med tipi gradenj, neustrezne razmike med objekti, neskladne namembnosti, prometne zadrege, pomanjkanje zelenih in drugih prostih površin, skratka - zasičenost mestnega središča in ponekod tudi kopičenje socialne problematike.

Nenačrtno uvajanje novih zgradb in funkcij v mestne predelore torej povzročajo neskladje med prostorsko strukturo in njeno funkcionalno organizacijo - neskladje med obliko in funkcijo.

Seveda je k vsemu temu pripomogel tudi dosedanja način načrtovanja mestnih predelov, pogojen s staro družbeno prakso in urbanistično zakonodajo.

B. Pogačnik